

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool te Lochristi

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	21873
	Instelling	Gemeentelijke Basisschool
directeur		Krista Everaert
adres		Schoolstraat 18 - 9080 LOCHRISTI
telefoon		09-355.56.95
fax		09-356.88.80
e-mail		gbslochristi@telenet.be
website/URL		www.gbslochristi.be
	Bestuur van de instelling	975854-Gemeentebestuur van en te Lochristi
adres		Dorp-West 52 - 9080 LOCHRISTI
	Scholengemeenschap	121426 - REINAERT te Lochristi
adres		Schoolstraat 18 - 9080 LOCHRISTI
	CLB	115014 - Vrij CLB Regio Gent te GENT
adres		Holstraat 95 - 9000 GENT
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/04/2012, 24/04/2012, 26/04/2012, 27/04/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27/04/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	08/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Marc Boone
	Teamleden	Yves Van Moorleghem

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	8
3.2 Kleuter- en lager onderwijs: lichamelijke opvoeding	9
3.3 Lager onderwijs: wiskunde	12
3.4 Lager onderwijs: ICT	14
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	15
4.1 Personeelsbeheer	15
4.2 Evaluatie	16
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	18
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	20
6.1 Wat doet de school goed?	20
6.2 Wat kan de school verbeteren?	20
6.3 Wat moet de school verbeteren?	21
7. ADVIES	22
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	22

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De gemeentelijke basisschool van Lochristi-Beervelde onderging sinds het schooljaar 2010-2011 enkele wijzigingen die de organisatie en de schoolcultuur beïnvloed(d)en:

- de kleuterafdeling is verhuisd naar haar eigen nieuwbouw;
 - een nieuwe directie kwam in dienst;
 - in de vestigingsplaats Beervelde werd een vestigingsplaatsverantwoordelijke aangesteld.
- De school vindt onderdak in nieuwe of vernieuwde gebouwen die een eigentijdse look vertonen. Eén speelplaats wordt binnenkort grondig gerenoveerd. Volgend schooljaar wordt een eerste pakket digitale borden aangeschaft. Het schoolbestuur stelt ruim voldoende didactische middelen ter beschikking om de ontwikkelingsdoelen volwaardig na te streven en de eindtermen te halen.

Uit initiatieven blijkt dat de school expliciete aandacht heeft voor de ontwikkeling van het milieu- en energiebewustzijn bij de kinderen, evenals voor aspecten van het gezondheidsbeleid.

De school profileert zich om haar leerbegeleiding. Reeds jaren leggen leerlingen aan het einde van de lagere school de OVSG-toetsen af voor Nederlands, wiskunde, wereldoriëntatie, lichamelijke opvoeding en Frans (sedert 2010). De toevalsfactor buiten beschouwing gelaten, scoort de school steeds hoger dan het Vlaams gemiddelde, hoger ook dan het gemiddelde van het net en dan het gemiddelde van representatieve scholen qua kindinstroom.

De school schenkt expliciete aandacht aan het welbevinden van de kinderen. Respect en aanvaarding van elk kind zijn hierbij de uitgangspunten. Uit documenten leiden we af dat, wat er ook gebeurt, het streefdoel is dat elke leerling blij naar huis gaat en weet dat het 's anderendaags op een nieuwe lei begint. De mate van tevredenheid en de stem van de kinderen worden gehoord via de leerlingenraad en er werden tevredenheidsbevragingen gevoerd bij alle kinderen van de basisschool. Uit een peilingsonderzoek bij de ouders bleek grote tevredenheid, inzonderheid over de humane sfeer, de inzet van de leerkrachten, de (extra) zorg voor het individuele kind. Minpunten lagen in de sfeer van de (kleuter)speelplaatsinrichting, te veel vervangende leerkrachten bij afwezigheid van de titularis, de verkeersveiligheid rond de school, een meer accurate werking van het CLB, naast een aantal meer individuele verwachtingen. Sommige van genoemde verbeterpunten zijn inmiddels weggewerkt. Een tevredenheidsonderzoek naar de teamleden dateert van het schooljaar 2002-2003; de gegevens zijn momenteel niet meer ad rem.

Beschikbare gegevens van outcomes tonen aan dat zowat alle kinderen een A-attest behalen in het eerste jaar van het secundair onderwijs. De resultaten op het schoolrapport in het eerste jaar van het secundair onderwijs liggen voor het grootste deel van de kinderen rond hetzelfde percentage, de overige leerlingen dalen overwegend.

We stellen globaal vast dat de school een sterk outputdossier kan voorleggen op basis van een concept dat door de onderwijsinspectie destijds werd voorgesteld.

Wat betreft de focus **wiskundige initiatie in de kleuterschool** bemerken we dat alle componenten aandacht krijgen, zij het soms in wisselende mate en in overwegend occasionele situaties. Voor een aantal deelaspecten liggen ontwikkelingslijnen vast voor een graduele opbouw doorheen de kleuterschool. Deze kunnen aangevuld en verrijkt worden. Uit (digitale) documenten zou moeten blijken dat het aanbod van wiskunde conform is met de ontwikkelingsdoelen en de leerplannen. Een eigenlijke dagplanning *-die naam waardig-* van klasactiviteiten treffen we nog zelden aan. Er is voldoende materiaal voorzien om kleuters handelend (wiskundige) inzichten te laten ervaren en verwerven. Zijn er geen specifieke outputgegevens beschikbaar, dan blijkt toch dat er zich in het eerste leerjaar geen opmerkelijke of specifieke problemen stellen bij het aanvankelijk rekenen. Nascholing en recente vakliteratuur kunnen de effecten voor o.m. het voorbereidend rekenen opvoeren.

Voor de **lichamelijke opvoeding in de kleuter- en in de lagere afdeling** volgen de leermeesters grosso modo de voorschriften van het leerplan. Daaruit blijkt onder meer een graduele aanpak. Uit de klasprofielen van outputgegevens aan het einde van de lagere school bemerken we verschillen tussen de diverse domeinen. Daarbij worden sommige maximaal gerealiseerd, terwijl andere een divers beeld vertonen. Kleuters krijgen de kans te winnen aan het watermilieu. In het lager onderwijs wordt het zwemonderricht sterk overgeaccentueerd en staat het niet meer in verhouding tot de andere bewegingsdomeinen. Horizontale samenhang is meer prominent aanwezig in de kleuter- dan in de lagere school. Ook buiten de reguliere gymactiviteiten krijgen kinderen bewegingskansen door de klastitularissen, de speelplaatswerking en deelname aan extra-murale initiatieven. Schrijfinitiatie in de kleuterschool krijgt gerichte aandacht, sommigen anticiperen hierbij te sterk op de lagere school. Uit de klasobservaties en de rapportering blijkt dat de leermeesters de evolutie van de kinderen opvolgen. Ze kunnen enkele voorbeelden aanreiken van differentiatie. De materiële accommodatie voldoet in elke vestigingsplaats. De betrokken leermeesters reiken voorbeelden aan van gevolgde nascholingsinitiatieven.

Voor het leergebied **wiskunde in de lagere school** behalen de leerlingen resultaten die (soms opmerkelijk) boven het landelijk gemiddelde liggen. Leraren baseren zich daarvoor op een methode uit de handel, de eigen inbreng en de differentiatievormen. Het leergebied vormt geen geïsoleerd geheel, maar aspecten van horizontale samenhang hebben een motiverend effect doordat leerlingen de nuttigheidswaarde ervaren. Geïntegreerde klas(overschrijdende) differentiatie leidt tot een doorgedreven leerwinst ook bij risicokinderen. Schooleigen referentiematen en lokale infobronnen kunnen het wiskunde aanbod een nog meer levensecht karakter geven.

De implementatie van de **ICT in de lagere school** (Informatie- en Communicatie Technologie) gebeurt op verschillende snelheden, zowel wat betreft de afstemming op de eindtermen als een geïntegreerd medium binnen de klaswerking. Er is een veelheid aan (waardevolle) documenten door de ICT-coördinator voorgelegd, waar de klasleraren niet altijd zicht op hebben. Het beheersingsniveau van de ICT-vaardigheden door de leerkrachten ligt eveneens ver uit elkaar. Hieraan wordt momenteel een oplossing gegeven. De volledige digitale uitrusting nadert de eindfase... het komt er nu op aan deze maximaal te benutten voor en door de kinderen op basis van concreet te realiseren afspraken doorheen de lagere school en afgestemd op de eindtermen.

Conform de regelgeving enerzijds en voor de onderwijskwaliteit anderzijds is een **evaluatiesysteem** uitgezet op niveau van de scholengemeenschap. Sedert 1 september 2010 zijn een tiental leerkrachten nieuw in de school aangeworven. Gezien er geen mentor is op niveau van de scholengemeenschap of verbonden aan de school zelf is de directie de draaischijf voor het coachen, begeleiden en evalueren van nieuwe teamleden. Voor de aanvangsbegeleiding en voor stagiairs kan ze ook een beroep doen op de zorgcoördinator en desgevallend op parallelleerkrachten. Voor de directie zelf is een evaluatieprocedure voorzien. Tot op heden staat het hele evaluatiesysteem nog in de kinderschoenen. De inspectie heeft begrip voor factoren die de evaluatie hebben bemoeilijkt voor de (nieuwe) directie, maar vertrouwt erop dat het engagement zoals verwoord door de directie, zal uitgevoerd worden.

De betrokkenheid en de laagdrempeligheid van de ouders bij de schoolwerking voert de school hoog in het vaandel. Diverse initiatieven worden georganiseerd voor een actieve inbreng. De werking van het oudercomité wordt als sterk ondersteunend en verrijkend ervaren. Mondelinge en schriftelijke **rapportering** betekenen een constante doorheen het schooljaar. Digitale communicatie is op dreef en wordt verder geoptimaliseerd. Bij de overgangen van het ene naar het andere niveau neemt de school diverse initiatieven naar ouders en naar kinderen. Het heen-en-weerschriftje in de kleuterschool en de schoolagenda in de lagere afdeling wil ouders informeren over de klaswerking en eventueel over het individuele kind. In de lagere school betekent het traditionele schoolrapport hét communicatiemiddel dat de gedragingen en vorderingen van de

kinderen opvolgt en weergeeft. In punt 4.2.1 wegen we enkele pro's en contra's af. Een grondige analyse voor een transparant, haalbaar, zinvol en representatief schoolrapport dringt zich op om een genuanceerd en realistisch beeld van de evolutie van elk kind weer te geven

Het **algemeen beleid van de school** heeft sedert het aantreden van de nieuwe directie het welbevinden van de teamleden een boost gegeven. Ze laten zich lovend uit over de nieuwe wind die door de school waait op vlak van menselijke relaties, collegiaal overleg en participatieve betrokkenheid bij de schoolontwikkeling. Deze laatste zijn o.m. het gevolg van de oprichting van werkgroepen en de democratische besluitvorming. De leraren laten zich positief uit over de informele en formele bijeenkomsten, al kunnen de effecten nog aan waarde winnen door enkele organisatorische aanpassingen. De leraren ervaren de personeelsvergaderingen overwegend positief op vlak van intervisie, besluitvorming en deskundigheidsbevordering. De effecten ervan worden gevoed vanuit een actieve en constructieve inbreng van de onderwijsgegenden. Naarmate een aantal belemmerende factoren zijn weggewerkt, kan de directie meer voeling houden met wat reilt en zeilt op de werkvloer in de verschillende afdelingen.

De inspectie gelooft in het groeipotentieel binnen deze school. Een open dialoog en gezamenlijke verantwoordelijkheid betekenen de pijlers voor een bijna unaniem gemotiveerd team dat kwaliteitsvol onderwijs aanbiedt. Een gedreven directie die de richtinggevende bakens uitzet, omringd door een ploeg van geëngageerde medewerkers staan daarvoor borg. De inspectie bekrachtigt dit vertrouwen met een **gunstig advies** en wenst de school alle succes voor een verdere kwalitatieve schoolontwikkeling ten bate van de kinderen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
wiskundige initiatie
lichamelijke opvoeding
Lager onderwijs
wiskunde
lichamelijke opvoeding
ICT

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Personeelsbeheer
Evaluatiesysteem
Onderwijs
Evaluatie
Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Motivering

- Om hun werking af te stemmen op de decretale voorschriften (ontwikkelingsdoelen) en de netgebonden leerplannen hanteren de kleuterleidsters een digitale planner waarin genoemde documenten zijn opgenomen. Uit de digitale synthese blijkt dat alle opgelegde doelen en inhoud in voldoende mate nagestreefd worden. De inspectie relateert deze gegevens omdat per activiteit dermate veel doelen (automatisch) worden gegenereerd, waardoor die lang niet alle als dominant doel kunnen nagestreefd worden. Daarenboven is de doelenopsomming per activiteit niet altijd van toepassing op die klasactiviteit. Leraren hebben daar weet van en beamen dit. Enkele leerkrachten vinden manueel dominante doelen aan op een overzichtslijst van leerplandoelen: deze biedt meer garantie voor een evenwichtig en gedoseerd aanbod.
- Uit de jaarplanningen van het kleuteronderwijs leiden we af dat de klastitularissen overwegend de gebeurtenissen en vieringen van de jaarkring volgen. Ze worden aangevuld en verrijkt met thema's die in de meer creatieve en originele sfeer liggen. Deze planning wordt flexibel toegepast: zo wordt respons gegeven op de inbreng van kleuters als die een leerwinst kan opleveren, zo ook aan actualiteiten die het bevattings- en voorstellingsvermogen van de kleuters volgen. Een aantal jaarthema's lenen zich uitermate voor het ontwikkelen van deelaspecten van wiskundige initiatie, zoals thema de herfst (hoeveelheden), carnaval (winkelspel), kunst (vormen), ...
- De school beschikt over een gradueel opgebouwde leerlijn per kleuterleeftijd onder meer voor de na te streven wiskundige woordenschat, vormen en meten. Dit kadert binnen een observatiesysteem dat trimestrieel wordt aangevuld. Het gebruik van het getalbeeld groeit doorheen de kleuterschool en is in de derde kleuterklas afgestemd op dat van het eerste leerjaar. De afspraken doorheen de kleuterschool in verband met puzzelen scoren effect op vlak van ruimtelijke oriëntatie en vormherkenning. Vakliteratuur die de wiskundige initiatie in haar totaliteit belichten, treffen we minder aan (zo ook voor leesinitiatie en andere leergebieden).
- Bij heel wat kleuterleidsters wordt de dagplanning verward met een verantwoordingsdocument ten aanzien van de ontwikkelingsdoelen en leerplannen. De zinvolle afspraken (in het Afsprakenplan 2011-2012) over het invullen van het klasboek worden nog zelden nageleefd. Zodoende is het moeilijk concrete activiteitendoelen, inhouden en werkvormen i.v.m. wiskundige initiatie e.a. af te leiden.
- De school beschikt over enkele outputgegevens aan de hand van de INTAK-test (tweede kleuterklas) en de Toeters (derde kleuterklas) waarin wiskundige aspecten voorkomen. Naar verluidt scoren de kleuters hierop behoorlijk en zoniet worden de oudste kleuters naar het einde van het schooljaar aan een bijkomende test onderworpen. De trimestriële observatie verschaft eveneens informatie over het bereikte niveau (o.m. van wiskunde initiatie). In het eerste leerjaar zou het aanvankelijk rekenproces geen problemen opleveren. Bijsturingen zouden er in het verleden wel geweest zijn voor enkele aspecten van het initieel schrijven en lezen.
- Uit de klasspiegel blijkt aandacht voor aspecten van wiskundige initiatie, o.m. via het toegelaten aantal kinderen in de speelwerkplekken, de klaswinkel (vaak voor verrijking vatbaar), ... Een groeimeter is veelal in gebruik, maar kan aan functionaliteit winnen.
- Voor het inhoudelijk aanbod van wiskundige activiteiten verwijzen leerkrachten naar een methode uit de handel, een tijdschrift, de lerarenopleiding, de ervaring en intuïtie.

Professionele informatie over alle deelaspecten van wiskundige initiatie doorheen de kleuterschool treffen we minder aan (ook voor andere leergebieden en persoonlijkheidsaspecten). Gevolgde nascholing daarrond is veelal niet meer recent. Voor een vlotte overgang nemen enkele kleuterleidsters het initiatief om themaschriften door te geven aan de volgende leerkracht voor een logische verticale opbouw o.m. van voorbereidende wiskunde.

- Uit de materiaalinventaris leiden we af dat voldoende experimenteermateriaal aanwezig is. Sommigen hebben doorheen de jaren een rijk arsenaal van didactische middelen aangelegd. De kleuterleidsters reiken voorbeelden van hoekenverrijking, van gerichte aandacht in het observatieschrift, van speelwerkbladen in verband met voorbereidende wiskunde.
- Uit gesprekken blijkt dat kleuterleidsters de wiskundige inzichten en vaardigheden frequent occasioneel nastreven: bij puzzelkaarten, de aanwezigheden van kleuters, de bouwhoek, trappen tellen,... Voor intentionele aandacht verwijst men naar het winkelspel, de weegschaal (herfstvruchten), het tijdelijk rekenhoekje, bouwen naar model, de getalbeelden bij de oudste kleuters, rekenhandelingen, e.a.
- Voor wiskundetaal verwijzen de leerkrachten naar de gehanteerde begrippenlijst die graadueel is opgebouwd doorheen de leeftijdsfasen. Een-eenrelatie (correspondentiebegrip) krijgt vooral occasionele invulling: materiaal bedelen aan kinderen, de individuele kleuterlade, de tafel dekken in de keukenhoek, ... Voor classificeren, ordenen en seriëren stellen we minder een continue opbouw vast doorheen de leeftijdsgroepen, al kunnen leidsters voorbeelden verwoorden. Conservatiebegrip (constantie) krijgt overwegend vulling vanuit de aspecten lengte en volume; minder vanuit gewicht en oppervlakte. Heel wat aandacht gaat (terecht) naar het belangrijke deelaspect 'getallen' binnen wiskundige initiatie. Bij de telrij blijkt er gerichte aandacht voor het voor- en achteruit tellen, maar minder voor het tellen met wisselende beginpunten. Synchroon tellen krijgt de nodige aandacht. De ontwikkeling van het hoeveelheidsbegrip komt regelmatig aan bod, soms overschrijdt men sterk de voorschriften van de ontwikkelingsdoelen en leerplannen (beperkt tot vijf). De voorstelling is conform deze van het eerste leerjaar. Elke kleuterleidster kan voorbeelden geven van rangorde al komt dit veelal louter occasioneel aan bod. Voor meten verwijst men naar het vergelijken en het meten met natuurlijke maten. Heel wat voorbeelden worden aangereikt waarbij de kleuters in contact komen met ruimte en vormen: herkennen en benoemen van rechthoek-vierkant-driehoek-cirkel, puzzels, ruimteschip Spatje, tangram, raamfiguren (SWB).
- Bewaken of de diverse deelaspecten gedoseerde en gerichte aandacht krijgen, is nog niet aan de orde.

3.2 Kleuter- en lager onderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet

Motivering

- Gezien de organisatie en de aanpak van lichamelijke opvoeding zowat identiek verloopt tussen kleuter- en lager onderwijs worden beide niveaus samen beoordeeld.
- In beide niveaus worden de gymlessen telkens gegeven door een voltijdse en door een deeltijdse leermeester. Tussen beiden leven duidelijke, inhoudelijke afspraken zodat overlappingsen vermeden worden.
- De gymleraren tonen overwegend via een digitaal programma aan dat hun lesinhouden conform de leerplannen (en de ontwikkelingsdoelen/eindtermen) zijn. Een overzicht van de frequentie van elk beoogd leerdoel, is aanwezig voor het lager onderwijs. De leraren geven aan dat ze geëigende accenten leggen doorheen de leeftijd van de kinderen om tegemoet te komen aan hun motorische ontwikkeling en vaardigheden (verticale samenhang). Een en ander kan nog verfijnd worden door het aanbod beter te

doseren op basis van de domeinen in het leerplan lichamelijke opvoeding. In het kleuteronderwijs treffen we een ophijping van leerplandoelen i.v.m. watergewenning, die wordt geconcretiseerd met activiteiten.

- Om zich te vergewissen van de beoogde eindresultaten neemt de lagere school deel aan de netgebonden eindtoetsen met inbegrip van verkeers- en fietsvaardigheid. Uit de resultaten van de recent afgenomen tests leiden we af dat de kinderen voor sommige domeinen opmerkelijk hoog scoren (*waaronder zwemmen...*) en dat andere een soms sterk gevarieerd beeld vertonen.
- Behalve de eindresultaten worden voorbeelden aangereikt van de evaluatie doorheen de schooljaren zoals de jogging- en zwembrevetten. We stellen vast dat deze laatste, inhoudelijk zeer ver boven de decretale verwachtingen liggen en dat daaraan onverantwoord veel tijd gespendeerd wordt doorheen de lagere school. Zo wordt vanaf het derde trimester in de tweede kleuterklas tot en met het zesde leerjaar om de andere week gezwommen, met een frequentieverhoging tot wekelijks zwemmen in de eerste graad van de lagere school. En dat om twee eindtermen (1.24 en 1.25) van de 33 motorische competenties te bereiken. Dat gaat ten koste van de andere bewegingsdomeinen, hoewel de inspectie niet kan vaststellen dat de overige eindtermen niet ten volle bereikt worden. Het verwachte streefdoel om aan het einde van de lagere school één zwemslag te hanteren (25 m) breidt de school uit tot o.m. 1000 meter zwemmen, verschillende zwemslagen, watertrappelen, survivalbrevetten... trimzwemmen tot 15 000 meter is in de observatie opgenomen. De verplaatsing naar het zwembad en de omkleedtijd betekenen een bijkomende tijdsinvestering. Een en ander wordt verantwoord vanuit het gegeven dat de leerlingen in de lagere afdeling één lestijd per week meer krijgen dan de decretaal voorgeschreven 28 lestijden.
- Aspecten van output in het kleuteronderwijs zijn moeilijker vaststelbaar. Met de kleuterdiploma's en de observaties beoogt men respectievelijk meer de motivatie en de opvolging dan wel de outputmeting. Voor watergewenning worden diploma's uitgereikt op basis van verworven vaardigheden.
- Horizontale samenhang met andere leergebieden is meer prominent aan de orde in de kleuter- dan in de lagere school. Zo wordt in het kleuteronderwijs het bewegingsaanbod afgestemd op het actuele klasthema waar dat mogelijk en zinvol is. Cijfersymbolen bij de 'postjes' verwijzen naar wiskundige initiatie, opdrachten refereren soms aan aspecten van ruimte en tijd. In een gymzaal zagen we een actieve voedingsdriehoek geafficheerd die kinderen aanzet tot een gezonde levensstijl met als pijlers een aangepaste voeding en frequente bewegingsactiviteit. In de lagere afdeling zijn de klastitularissen niet echt vragende partij om kindeigen, motorische prestaties (duurloop, verspringen, hartslag,...) als bron en uitgangspunt te gebruiken bij de lessen wiskunde of wereldoriëntatie. De gymleraren zelf kunnen enkele goede aanzetten verwoorden. Het aspect bewegingsexpressie zien we expliciet opgenomen in het leergebied muzische vorming wat de horizontale samenhang positief beïnvloedt.
- De inbreng van de klastitularis in het bewegingsaanbod is (terecht) sterker uitgebouwd in het kleuter- dan in het lager onderwijs, waar het zich overwegend beperkt tot bewegingstussendoortjes, occasionele activiteiten en (muzische) expressie. Toch reiken sommige leerkrachten voorbeelden aan van een meer doorgedreven aandacht voor de lichamelijke ervaringen als uitgangspunt van leerervaringen, zoals de letterzumba, aandacht voor de zit- en rughouding, het lichamenlijk ervaren van ruimtebegrippen, ter gelegenheid van het thema schattenjacht, activiteiten i.v.m. de bosklassen (dans, stretch) e.a. In het kleuteronderwijs kunnen alle bevraagde titularissen voorbeelden aanreiken van frequente en zinvolle aandacht voor geïntegreerde bewegingsopvoeding. Uit een overzichtslijst lezen we diverse klasactiviteiten zoals aërobic, joggen, imitatiespel, dansen op Flonflon, Sherborne, bewegingsverhaal, relaxatie,... Een tijdelijk bewegingshoek (binnen of buiten de klas → terras), fietsmomenten, waterspelen in de zomer,... behoren tot de mogelijkheden.
- Voor aspecten van schrijfinitiatie verwijzen de kleuterleidsters o.m. naar een schrijfmethode uit de handel. Er is ook een schooleigen groeilijn aangemaakt.

Streefdoel hierbij is dat kleuters fijnmotorische vaardigheden ontwikkelen die hen in staat stellen de penguip en noodzakelijke grondpatronen te beheersen om het technisch schrijven in het eerste leerjaar met maximale slaagkansen te verwerven. Aanvankelijk wordt het accent gelegd op de lichaamservaringen: bewegingen vanuit de schouders, de elleboog en de pols gaan de vingermotoriek vooraf. Voor schrijfinitiatie op papier hanteert men de inoefen- en controlebladen van de genoemde schrijfmethode. Sommige leerkrachten gaan hierbij ver boven de verwachtingen van de ontwikkelingsdoelen en de leerplannen, en laten kleuters letters en woorden (na)schrijven. Op de didactisch meest effectieve voorstelling van letters in functie van het herkennen (en later schrijven) zoals die in het eerste leerjaar voorgesteld worden, heerst nog weinig visie.

- Watergewenning wordt in het kleuteronderwijs georganiseerd per klas waarbij de klastitularis bijgestaan wordt door een externe vrijwilliger. Voor een gevarieerde en zinvolle aanpak beschikken de kleuterleidsters over enkele naslagwerken in verband met watergewenning en kleuterzwemmen. Behalve toezicht en hulp bij het omkleden, nemen de leerkrachten van beide niveaus actief deel aan de watergewennings- en zwemactiviteiten. In het lager onderwijs werkt men met drie niveaus, geleid door een externe sportleraar, de gymleerkracht en de klastitularissen. Deze laatste beschikken over een planning die door de gymleraren wordt aangereikt. Voor het concrete aanbod baseert men zich in beide niveaus op een methode evenals vakliteratuur verrijkt met persoonlijke initiatieven.
- Ook buiten de school(m)uren kunnen de kinderen motorische leerervaringen ontwikkelen: de schoolsportdagen, de speelplaatswerking en de buitenschoolse schooloverstijgende sportactiviteiten. Bij die laatste stellen we vast dat alle kinderen van alle leerjaren de kans krijgen hieraan te participeren. De gymleerkrachten bewaken dit evenwicht. Dat er een concentratie is bij de kinderen van de derde graad lijkt evident. Van de klastitularissen wordt verwacht dat ze actief betrokken zijn bij de schoolsportdagen (in sportoutfit). Bij de buitenschoolse activiteiten wordt voor de kindbegeleiding en de support een beroep gedaan op de leerkrachten. Gezien dat op vrijwillige basis gebeurt, zijn het vaak dezelfde leerkrachten die zich geroepen voelen of verplicht weten... Sommige leerkrachten participeren op eigen initiatief aan een sportbeurs of initiatieven van sportfederaties. In het kleuteronderwijs is het extern aanbod eerder beperkt, maar de kansen die zich aandienen worden benut. In de lagere afdelingen worden initiatieven genomen om de kinderen op een zinvolle wijze tijdens de middagspeeltijd actief te houden o.m. via (dans)muziek op de speelplaats en de spelenkoffers. De speelplaatsinrichting kan op dat vlak meer aantrekkelijk en meer uitnodigend worden ingericht (plannen zijn in de maak voor de administratieve vestigingsplaats).
- De dagplanning van de gymleraren is in de lagere afdeling beknopt maar verwijst naar een veelheid van lesfiches die vaak doorheen de jaren hun waarde hebben bewezen. In het kleuteronderwijs vinden we deze concreter uitgeschreven. Afhankelijk van de leerkracht wordt verwezen naar activiteitenfiches (in opmaak). De drie (klassieke) lesfasen komen telkens aan bod, de subdoelen per opdracht zijn in het lager onderwijs aangegeven en de organisatie is visueel voorgesteld. Voor een optimaal tijdgebruik liggen afspraken vast voor het brengen naar en halen van de kinderen in de gymzaal.
- De gymleerkrachten verwoorden dat ze de anamnese, de beginsituatie en mogelijke pathologieën van nieuwkomers van bij de aanvang kennen via mondelinge informatie. Driemaal per schooljaar wordt in de lagere afdeling gerapporteerd over de verschillende deelvaardigheden van lichamelijke opvoeding met (ietwat beperkte) aandacht voor 'Fitheid en gezondheid' evenals 'Zelfconcept en sociaal functioneren'. De 'punten' die gegeven worden voor 'Lichamelijke opvoeding' zijn naar verluidt een combinatie van natuurlijke aanleg en inzet van de kinderen hoewel dit door de ouders wellicht niet zo gepercipieerd wordt.
- De observatie van de motorische vorderingen en het kindgedrag gebeurt voor een aantal deelaspecten en in het lager onderwijs overwegend in functie van de schoolrapporten. In het kleuteronderwijs hanteert men als observatieinstrument een

methode gebonden concept, zij het dan overwegend voor mogelijke risicokleuters en niet meteen voor alle kinderen.

- De gymleerkrachten reiken voorbeelden aan van niveaudifferentiatie overwegend voor motorisch vertraagde kinderen. In de kleuterafdeling verwoordt men zinvolle acties die tegemoet komen aan de fysieke mogelijkheden en durf van kleuters. Risicokinderen kunnen op een MDO besproken worden. Aan extra ondersteuning door de zorgleerkrachten of -coördinatoren is nog niet gedacht; de betrokken leermeesters voelen die behoefte ook niet meteen aan.
- Voor het geven van de gymlessen door de klastitularissen bij afwezigheid van de leraren liggen geen formele afspraken vast, noch voor het aanreiken van de lesfiches door de leermeesters. Als dit toch gebeurt, is dat op vrijwillige basis.
- Uit de bevraging blijkt dat de directie erop vertrouwt dat de gymleraren hun volle verantwoordelijkheid opnemen bij hun taakinvulling. Klasbezoek of inzage van documenten was tot op heden nog niet aan de orde.
- De leraren laten zich positief uit over de financiële middelen die de school/het schoolbestuur ter beschikking stelt voor de aanschaf van didactisch materiaal. In de kleuterafdeling van Lochristi vindt men het aanbod van grootmotorisch materiaal als erg minimaal. In Beervelde is de aanwezigheid van klein materiaal dan eerder schaars, maar de betrokken gymleerkracht(en) brengen een en ander mee uit de andere vestigingsplaats. De gymaccommodatie en de materiële uitrusting laten in elk geval toe om alle ontwikkelingsdoelen na te streven en de eindtermen te realiseren. Hoewel de hoogte van de gymzalen toelaat hoogte-ervaringen te verwerven en de individuele grenzen te verleggen, is de materiële uitrusting daarvoor niet voorzien. In Beervelde ontbreekt een bord voor scores en spelreglementen. Leermeesters en kinderen gymmen in een aangepaste outfit, wat de goede gewoontevorming bij de kinderen bevordert.
- Grootte, bevloering, verlichting en verluchting van de gymzalen, evenals verwarming, bergruimte (nogal slordig) en gescheiden omkleedruimten voor meisjes en jongens voldoen ruimschoots aan de actuele vereisten. Er liggen afspraken vast voor het opbergen van de gympjes en het wassen van de gymkledij. Doordat verenigingen naschools gebruik maken van de gymzaal en dito materiaal, raakt al eens een en ander vroegtijdig stuk of het blijft slordig achter, hoofdzakelijk in Beervelde.
- Van de leermeesters gym wordt verwacht dat ze de personeelsvergaderingen bijwonen. Lichamelijke opvoeding is daarbij een agendapunt ter gelegenheid van de speelplaatswerking, de zwemorganisatie, extramurale sportactiviteiten, ... In de kleuterafdeling komt dit minder voor en gebeurt overleg eerder direct met de betrokken klastitularis(sen). Er is geen formele sportraad geïnstalleerd maar de leermeesters fungeren officieus als sportgangmaker.
- Alle gymleraren reiken voorbeelden aan van (permanente) deskundigheidsbevordering via vakliteratuur, deelname aan nascholingsinitiatieven, sportapotheken,...

3.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Motivering

- Voor de realisatie van het leergebied wiskunde hanteert de school een onderwijsleerpakket vanuit de handel. Enkele leraren geven aan dat de inhoud en de methoden werden vergeleken met de neteigen leerplannen. Ze stelden vast dat er duidelijke concordantie is en waar nodig werden enkele aanpassingen doorgevoerd.
- Uit de OVSG-toetsen van de laatste zeven jaar blijkt dat aan het einde van de lagere school de resultaten voor alle domeinen van wiskunde boven het Vlaamse gemiddelde liggen. Uit de beschikbare gegevens van de voorbije twee schooljaren blijkt bovendien dat de resultaten hoger liggen dan het gemiddelde binnen het gemeentelijk onderwijs én met vergelijkbare scholen qua kindinstroom.

- De voorziene tijd per week voor het leergebied wiskunde volgt de netgebonden voorschriften. Doorheen het schooljaar volgen de leerkrachten overwegend de jaarplanning van de methode. Het te doorlopen traject en eventuele aanpassingen gebeuren in overleg met de parallelklassen (waar deze er zijn), bv. het klokboekje, bijkomend oefeningenaanbod, opdrachten uit een andere methodes of inoefenboekjes. Schooleigen referentiematen voor metend rekenen zijn er in beperkte mate en waren nog geen onderwerp van gericht overleg voor schoolafspraken. Reële ervaringsmaten zagen we in enkele klassen geëtaleerd. Het sportboekje, de kriebeltest en de deelname aan de wiskunde olympiade geven een extra impuls aan het wiskunde onderwijs.
- Er liggen afspraken vast rond het corrigeren, registreren en evalueren van de leerlingenwerken inzonderheid wanneer het summatieve toetsen betreft. Een grondige analyse van de resultaten middels een evaluatieblad en eraan gekoppelde remediëring is voorzien. Op niveau van de scholengemeenschap zijn handelingsplannen aangemaakt voor deelaspecten van wiskunde die quasi jaarlijks bij kinderen problemen opleveren: brugoefeningen, breuken, maaltafels, herleidingen bij metend rekenen, decimale getallen, 'vraagstukken', ... De leraren verwoordden klasinterne differentiatievormen tijdens de inoefenfase van de les, via contractwerking, en vooral via het gedifferentieerd opdrachtaanbod in de wiskundemethode. We vermelden in dit verband ook de handelingsplannen voor het leergebied Nederlands die als voorbeeld van goede praktijk kunnen gelden. Sommige leerkrachten remediëren ook wel eens over de middag of er worden vakantieboekjes voorzien. De interventies richten zich vooral naar kinderen met leermoeilijkheden al reiken onderwijsgevendende voorbeelden aan van uitbreidingsleerstof voor hoog- en meerbegaafden. Ze baseren zich daarvoor op het oefeningenaanbod vanuit de methode en ook specifiek materiaal vanuit de handel. We zagen dit laatste niet veralgemeend. Als klasoverschrijdende differentiatie voorkomt in de parallelklassen, berust deze op particuliere initiatieven. Men kan vragen stellen naar de zin van extra wiskunde ondersteuning door logopedisten voor kinderen die niet echt een leerstoornis vertonen en bij wie de bijsturing eerder tot de eerstelijnsopdracht van de klastitularis behoort en/of bij het zorgteam.
- Voor de toetsafname volgt men de voorschriften van de methode eventueel verrijkt met eigen (summatieve) toetsen en de OVSG-toetsen.
- De gehanteerde algoritmen zijn methodegebonden maar door de veelheid aan wandplaten boeten deze soms in aan overzicht en effect. Breed toepasbare heuristieken zien we in mindere mate en daarrond is minder gelijkgerichtheid.
- De leerkrachten verwoordden voorbeelden van horizontale samenhang voor een geïntegreerde aanpak via zinvolle contexten: tijdens de bosklassen, projectwerking en de sportklassen. Herkenbare volumematen, de lokale busregeling, snelheidsberekening, ... refereren aan levensechte situaties al kunnen deze nog verder uitgebreid worden en meer intentioneel geïntegreerd.
- Om de nodige kennis, inzichten en vaardigheden te verwerven, beschikt men in elk leerjaar over de nodige klassikale en individuele materialen. Leerkrachten reiken voorbeelden aan van analoge en digitale meetapparatuur. Individueel materiaal zoals de zakrekenmachine, geodriehoek, passer, ... is in voldoende mate aanwezig.
- De behoefte aan verdere professionalisering in de wiskundendidactiek en -praktijk is geen prioriteit. Sommige onderwijsgevendende verwijzen hierbij naar enkele tijdschriften waarin wiskunde elementen aan bod komen.

3.4 Lager onderwijs: ICT

Voldoet

Motivering

- Voor de integratie van de ICT (Informatie- en Communicatie Technologie) is op niveau van de scholengemeenschap een persoon aangesteld die schooloverstijgende acties onderneemt, coördineert en begeleidt. Hij is aan de school verbonden voor een bijna halftijdse opdracht. Vanuit zijn opleiding is hij vertrouwd met de informatica en hij beschikt bovendien over een pedagogisch getuigschrift.
- De ICT-coördinator legt een recent algemeen beleidsplan voor dat later zal geëvalueerd worden op zijn functionaliteit en haalbaarheid. Behalve de visie op het ICT-gebruik met aandacht voor zijn mogelijkheden en grenzen, ligt het in de bedoeling een actieplan aan te maken met inhouden en met een tijdspad. Tot op heden stellen we een veelheid aan (vaak waardevolle) plannings- en inventariseringsdocumenten vast waar niet alle leerkrachten meteen weet van hebben. Sommige documenten zijn klasgebonden, andere schoolgebonden of vanuit een brede ICT-benadering opgesteld. Het zal nodig zijn te komen tot een (schooleigen) leerlijn voor de lagere school, waarin de eindtermen en inhouden duidelijk afleesbaar zijn per leerjaar en die expliciet nagestreefd wordt door de klastitularissen al dan niet met ondersteuning of begeleiding in de aanvangsfase door de coördinator.
- Tot op heden kan elke leerkracht eigen klasinitiatieven voorleggen gebaseerd op een soort jaarplan. De meesten zijn vertrouwd met de eindtermen. Een inventaris van het ICT-materiaal zal aangemaakt worden. Wereldoriëntatie staat dit jaar in de focus en het ligt in de bedoeling van de coördinator interessante en leerrijke sites op te zoeken en ook zelf aan te maken om sommige lesinhouden te verrijken, visueel aantrekkelijk voor te stellen en eventueel toetsen aan te maken. Hij kan hiervan voorbeelden aanreiken voor beide niveaus onder de vorm infogaring, powerpoint, opdrachten, ... Klastitularissen maken hiervan gebruik voor o.m. klassikale instructie, differentiatieopdrachten voor kinderen, ICT-vaardigheden verwerven. Ook de kleuters verwerven op een speelse en geïntegreerde wijze (spelprogramma's) motorische, initiële vaardigheden zoals aanklikken, slepen en specifieke ICT-begrippen.
- In het lager onderwijs zijn alle leerkrachten voldoende computervaadig om tegemoet te komen aan de inspanningsverplichting ten aanzien van de leergebiedoverschrijdende eindtermen. In het kleuteronderwijs volgen de laatste digibeten cursus om met de digitalisering van het onderwijs mee te zijn: leerinhoudelijk, administratief, naar klasorganisatie en kleuteropvolging.
- Het ligt in de bedoeling van de ICT-leermeester de leraren verder te begeleiden in een digitaal programma voor de klasadministratie, het kindvolgsysteem en een bewakingsstrategie voor de decretale verwachtingen. Zoals hierboven reeds aangehaald, vullen de leraren hun klasboek in met een programma uit de handel dat gelinkt is aan een bewakingssysteem ten aanzien van de inspannings- en resultaatsverplichting. Hoewel er duidelijke afspraken vastliggen in het afsprakenplan i.v.m. het invullen van het klasboek, stellen we vast dat deze hoegenaamd niet meer worden nageleefd met de invoering van de digitale dagplanning. We stellen een verschraving vast waarbij het lesverloop, de inhouden, differentiatievormen, reflectiemomenten niet meer afleesbaar zijn, maar vervangen worden door vaak ellenlange doelenlijsten die dikwijls niet stroken met de activiteit of de les zelf. Sommige leerkrachten ervaren dit als een gemis en komen op basis van persoonlijk initiatief tegemoet aan deze tekorten middels lesfiches en eigen notities.
- Blind typen leeft als optie, maar is verder (nog) niet geconcretiseerd. In elke klas is internetaansluiting aanwezig, aangepaste bekabeling in de afdeling Beervelde is dit schooljaar gepland. Ten aanzien van de leerkrachten liggen een aantal afspraken vast i.v.m. het internetgebruik om misbruiken te voorkomen.
- Voor wat betreft de materiële uitrusting lezen we in het afsprakenplan dat elke klas over minstens één laptop beschikt voor geïntegreerd klasgebruik én voor differentiatie.

In elke vestigingsplaats is er een pc-klas met voldoende laptops en een groot scherm voor klassikale instructie. De aanwezige beamers in de klassen worden volgend schooljaar uitgebreid met een aantal digitale borden.

- Evaluatie van de ICT-vaardigheden op basis van de eindtermen staat nog in de startblokken. Occasioneel komt dat item wel eens voor in de schoolrapporten bij de leergebieden wereldoriëntatie en muzische vorming (media). Als we ICT plaatsen in het ruimer kader van de leergebiedoverschrijdende eindtermen, kan hetzelfde gezegd worden over de evaluatie en de rapportering van sociale vaardigheden en leren leren. We komen hierop terug in de rubriek 4.2.1.

Een nieuwe schoolwebsite met mogelijkheid voor de eigen klasblog is voorzien tegen september 2012.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Personeelsbeheer

4.1.1 Evaluatiesysteem

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- Op niveau van de scholengemeenschap zijn functiebeschrijvingen voorhanden voor alle actoren betrokken bij het schoolgebeuren: directie, de zorgcoördinatoren, de klastitularissen, de leermeesters lichamelijke opvoeding en de administratieve medewerkers. In het schooleigen 'Afsprakenplan 2011-2012' liggen daaromtrent afspraken vast. Zo zal het verslag van het functioneringsgesprek als basis dienen voor het evaluatiegesprek dat minstens om de vier jaar zal georganiseerd worden. We stellen vast dat tot op heden nog geen van beide georganiseerd werden. De inspectie kan begrip opbrengen voor contextuele factoren die dat hebben bemoeilijkt. Ze gaat ervan uit dat de bedoeling om deze kortelings op te starten (dixit directie), effectief doorgang zullen vinden.
- Uit datzelfde afsprakenplan leiden we af dat de directie klasbezoeken kan afleggen in verband met de globale klaswerking of met het oog op deelaspecten ervan (klaswand, inzage leerlingenwerken, lesbewoning,...). De directie kan enkele verslagen voorleggen van formele klasbezoeken met schriftelijk verslag dat door beiden werd besproken en ondertekend. Hiervoor is een document ontwikkeld met een structuur waaruit aandacht blijkt voor de verschillende aspecten van de opvoedings- en onderwijsopdracht. De voorgelegde verslagen hebben vooral betrekking op nieuwe leerkrachten. Uit die verslagen blijkt een positieve benadering van de leerkrachten waar het kan. De inhoudelijke vulling kan meer leerkrachtgericht omschreven worden en de verbeterpunten kunnen uitgebreid worden. De leraren hebben hun klasboek ter inzage ingediend bij de directie, evenals het weekrooster om na te gaan of een evenwichtig aanbod is uitgezet conform de OVSG-voorschriften.
- Er is geen strategie ontwikkeld voor onthaal, coaching en opvolging van nieuwe leerkrachten (nieuw ambt, tijdelijke vervanging, stagiairs), hoewel we vaststellen dat er heel wat leerkrachten voor het eerste of tweede jaar aan de school verbonden zijn. Betrokkenen verwijzen hierbij naar de directie, de zorgcoördinator en vooral naar de

bereidwilligheid van de parallelcollega's of de aanpalende klas. Ze laten zich overigens positief uit over hun onthaal waarbij ze zich vlug opgenomen wisten in de groep en als volwaardig lid konden functioneren. We missen een strategie, bv. op niveau van de scholengemeenschap, die borg kan staan voor een professionele (aanvangs)begeleiding in combinatie en afspraak met de evaluatie door de directie.

- Nieuwe leerkrachten worden in de regel uitgenodigd voor een intakegesprek met de directie. Sommigen krijgen een rondleiding en/of een voorstelling. De infobrochure, het schoolreglement, het afsprakenplan en allerlei praktische informatie worden dan toegelicht of ter beschikking gesteld.
- Het schoolbestuur heeft een vertrouwenspersoon (*preventieadviseur psycho-sociale belasting*) aangesteld voor het ontvangen en opvolgen van klachten over grensoverschrijdend gedrag binnen de school.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De school hecht veel waarde aan lage drempels voor en actieve betrokkenheid van de ouders bij het schoolgebeuren. Het uitgangspunt is dat ouders steeds welkom zijn op school, er wordt wel over gewaakt dat de klaswerking en het toezicht niet worden gestoord. Een open en eerlijk gesprek moet hen informeren over de ontwikkeling van hun kind(eren). Een defensieve houding dient vermeden in probleemsituaties.
- In het afsprakenplan lezen we dat bij de aanvang van het schooljaar per klas een infoavond wordt georganiseerd. Bij elke nieuwe instapperperiode wordt dit initiatief hernomen voor de ouders van de nieuwe peuters/kleuters. Eind augustus kunnen ouders en kinderen vooraf de school en de nieuwe klas bezoeken: voor de kinderen van het eerste leerjaar wordt dit een spelnamiddag terwijl de ouders door de directie worden geïnformeerd. Een open klasdag is er voor de grootouders... voor de ouders wordt die overwogen.
- Individuele oudercontacten hebben doorgaans driemaal per schooljaar plaats voor het kleuter- en voor het lager onderwijs. Een 'kijklijst' die ouders en leerkrachten vooraf invullen, leidt vaak tot een verrijkende beeldvorming van het kind. Ze is uniform van de eerste kleuterklas tot het zesde leerjaar, wat impliceert dat ze niet is aangepast aan de ontwikkelende maturiteit van de kinderen.
- Bij de overgang van de kleuter- naar de lagere school worden ouders geïnformeerd over de resultaten van de testing(s), de mentale schoolrijpheid en de slaagkansen in het eerste leerjaar. Voor een vlotte overgang van het lager naar het secundair onderwijs worden initiatieven genomen op niveau van de ouders en van de kinderen met medewerking van het CLB: de keuzemogelijkheden na de lagere school, workshops in een secundaire school, een infobeurs van omliggende secundaire scholen. Indien de nood zich voordoet, wordt bijkomend overleg gepland op initiatief van de ouders of van de school.
- In de loop van het schooljaar worden ouders wel eens uitgenodigd door het oudercomité rond een of ander onderwerp met pedagogisch-didactische inslag: de OVSG-toetsen aan het eind van de lagere school, leren leren, de invloed van multimediale middelen op de kinderen. Het oudercomité voorziet ook in een trimestrieel 'ouderkrantje' met praktische informatie over activiteiten, uitstappen en allerlei afspraken. Leerkrachten en leerlingen kunnen er 'hun zegje' schrijven of tonen via

foto's. Het is een alternatief op de klassieke 'schoolkrant' die in deze school gerealiseerd wordt door de oudervereniging.

- Voor meer individuele rapportering beschikt met in het kleuteronderwijs over een heen-en-weerschriftje vanuit de handel dat in de regel dagelijks wordt gehanteerd als communicatiemiddel tussen de ouders en de leerkracht. Vooral praktische zaken worden er meegedeeld, maar ook opmerkelijke kleutergedragingen kunnen vermeld worden. Daarnaast hanteren heel wat kleuterleidsters een communicatieschrift dat concrete info verschaft over de klaswerking: thema-activiteiten, info i.v.m. bewegingsactiviteiten, liedjes en versjes, ... Zwem-, pieten-, puzzel- en andere diploma's worden meegegeven op persoonlijk initiatief van de leidster.
- In het lager onderwijs hanteert men een schoolagenda die ook als 'heen-en-weerschrift' fungeert. Gerichtte aandacht voor aspecten van leren leren komt er minder voor. Mondelinge contacten, mailverkeer en de schoolwebsite informeren de ouders over het reilen en zeilen op niveau van de kinderen, de klas en de school. Een eigen klasblog is naar verluidt in opmaak.
- Er leeft de afspraak om na elk thema de (driedimensionale) kleuterrealisaties mee te geven naar huis opdat ouders de themawerking en de 'resultaten' van hun kind(eren) kunnen vaststellen. Tweedimensionale werkjes waaronder de speelwerkbladen en puzzelkaarten worden ter inzage trimestrieel meegegeven en aan het einde van het schooljaar ontvangen de ouders het hele pakket als aandenken aan hun kleuter op de drempel naar het eerste leerjaar.
- In de lagere afdeling betekenen de schoolrapporten het belangrijkste communicatiemiddel naar de ouders en de betrokken kinderen. Een digitaal rapport proefdraait momenteel en zal aan het einde van het schooljaar worden geëvalueerd. Het is gradueel opgebouwd doorheen de drie graden. Er wordt gebruik gemaakt van interval- en ordinale schalen. Schriftelijke commentaar geeft (soms uitgebreid) nadere toelichting over de kindeigen resultaten. De relatie tussen aanleg en inzet is niet of weinig afleesbaar bij de leergebieden muzische vorming en lichamelijke opvoeding.
- In de regel organiseert de school driemaal per schooljaar een formatieve rapportering afgewisseld met een halfjaarlijkse summatieve verslaglegging, waarna een oudercontact volgt. In het eerste leerjaar gaat het om zeven schoolrapporten met inbegrip van twee halfjaarlijkse die eerder doelen op productevaluatie. De praktische haalbaarheid betekent voor sommige leerkrachten een knelpunt. Vanaf het derde leerjaar worden alle leergebieden finaal met punten gequoteerd. Voor gymmen beschikt men over een geëigend rapport, maar toch wordt de informatie omgezet in een eindpercentage, zo ook voor muzische vorming. Leerlingen kunnen 'extra punten' behalen voor zorg en stiptheid. Naar verluidt gebeurt een en ander om de punten van zwakkere leerlingen wat op te trekken. Al die punten resulteren uiteindelijk in een eindpercentage... als weinig zeggende eenheidsworst. Over zin en onzin hiervan is men zich bewust, reflectie en bijsturing is gepland tegen volgend schooljaar. De aanpak leidt ertoe dat de schoolresultaten van leerlingen in het eerste jaar van het secundair onderwijs bij zowat drie kwart van de kinderen zowat status quo blijft. De overige leerlingen dalen overwegend.
- In de eerste graad registreert men de leervorderingen van de kinderen met woorden of zinnen. De omschrijvingen zijn soms vaag, maar soms geven ze aanwijzingen omtrent mogelijke uitvallen. De verschillende domeinen binnen Nederlands, wiskunde, muzische vorming en bewegingsopvoeding worden weergegeven. De domeinen binnen wereldoriëntatie zijn niet afleesbaar maar de inhouden zijn vermeld onder de vorm van streefdoelen.
- In de tweede graad hanteert men een intervalschaal voor de diverse domeinen van de leergebieden Nederlands, wiskunde, wereldoriëntatie en muzische vorming. De resultaten worden *-afhankelijk van de ene tot de andere leerkracht-* verduidelijkt met geschreven commentaar. Naast de punten (op 10) worden de resultaten afgezet tegen de klasgemiddelden. De leerinhouden zijn duidelijk afleesbaar.

- De derde graad volgt en vervolledigt de aanpak van de tweede graad, al bemerken we verschillen tussen de schoolrapporten van het vijfde en van het zesde leerjaar, bv. bij het leergebied Frans. De verschillende domeinen van Nederlands, wiskunde en wereldoriëntatie worden per streefdoel gequoteerd op 10 met vermelding van het klasgemiddelde en soms verder toegelicht met schriftelijke commentaar. De rapportering van het leergebied lichamelijke opvoeding volgt de (driedelige) structuur van de eindtermen en de leerplannen. De rapportering van het zwemondericht wordt sterk overgeaccentueerd in vergelijking met de verwachtingen van de eindtermen (1.24 en 1.25). Verder wordt over dat leergebied veelal twee keer gerapporteerd, net zoals bij muzische vorming.
- Voor alle leerjaren worden ordinale kleurvoorstellingen gebruikt die niet altijd in een oogopslag afleesbaar zijn (aantal ballonnen en betekenis van kleurcodes). Er wordt overwegend gewerkt met een vijfschalenordering en voor muzische vorming met drie gradaties. Het gaat om een interactief rapport waarbij ouders en kinderen hun inbreng hebben. De mate waarin dat effectief gebeurt, verschilt sterk per klas.
- Als we ervan uitgaan dat het schoolrapport bestemd is voor ouders (en kinderen) stellen we ons soms vragen bij het gehanteerde jargon, bv. 'Evaluatie Sprong 7', 'Summatieve toets', 'OVSG: lezen', of het soms vermelden van eindtermen (bv. E.T. 1-2-8-9). Vraag kan ook gesteld worden naar de haalbaarheid van de rapportering door de klastitularis, gezien de uitgebreide registratie soms meer doet denken aan een observatie- en volgsysteem voor de leerkracht dan aan noodzakelijke informatie naar de ouders (en kinderen).
- Hoewel we in de 'Informatie- en afsprakennota' lezen dat ouders expliciet geïnformeerd worden over de gedragingen en werkhoudingen van de kinderen, treffen we deze alleen aan bij lichamelijke opvoeding. Rapportering van de leergebiedoverschrijdende eindtermen komen weinig uit de verf. Ook lezen we in het afsprakenplan dat niet alleen kennis maar ook vaardigheden, attitudes, houding, inzet, tempo, zorg en orde, studiehouding, sociaal gedrag, initiatief en zelfstandigheid worden geëvalueerd. ICT-vaardigheden treffen we exemplarisch aan bij het domein 'Media' van muzische vorming (hoewel ze daar niet thuishoren) en bij wereldoriëntatie. De afstemming op de eindtermen is niet meteen vaststelbaar.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Contextfactoren: de huidige directeur is haar tweede jaar in dienst en volgt de netgebonden kaderopleiding voor nieuwe directies. Ze kan desgevallend een beroep doen op de pedagogisch adviseur van het OVSG en op de coördinerend directeur van de scholengemeenschap 'Reinaert'. Ook leven er frequente contacten tussen de directies van de scholengemeenschap die eveneens (vrij) nieuw zijn in hun ambt. Een voltijds ambt voor beleidsondersteuner is in het lestijdenpakket van de school voorzien maar mist elk effect. In de afdeling Beervelde kan de directie zich o.m. verlaten op een leerkracht die (pro deo) fungeert als vestigingsplaatsverantwoordelijke en daarvoor ook de nodige armslag en bevoegdheid krijgt. Voor de schooladministratie beschikt de directie over twee voltijdse medewerkers.

- Voor een gedeeld leiderschap, voor een hoge mate van betrokkenheid en voor aspecten van deskundigheidsbevordering verwacht de directie dat elk teamlid participeert in een werkgroep die past binnen zijn of haar interesse of expertise. Het gaat om een tiental werkgroepen overwegend in verband met pedagogisch-didactische onderwerpen. De directie weet zich hierbij betrokken als klankbord en voor feedback. Ze wordt geïnformeerd over de stand van zaken.
- Voor een vlotte communicatie beschikt elke leerkracht over een individueel postvak. Overwegend praktische aangelegenheid en briefings worden daarin voorzien: de

klaswerking, de agenda van de directie, info over uitstappen,... Occasionele mededelingen die voor iedereen bestemd zijn, worden ook op het bord ad valvas genoteerd. Mailverkeer behoort tot de mogelijkheden. In de afdeling Beervelde staat de vestigingsplaatsverantwoordelijke in voor de communicatie en briefing.

- Leerkrachten hebben weinig zicht op de taakinvulling van de directie maar ze laten zich positief uit over haar werklust en inzet. Ze hebben het bijna unaniem over de wijziging in de mentaliteit op school sedert haar aantreden die nu evolueert naar een participatieve organisatie en een open overlegcultuur. De directie zelf typeert haar leidinggevende rol als tolerant maar kritisch in een open geest en met de nodige luisterbereidheid. Ze wil in die zin ook een democratisch schoolbeleid uitbouwen waar alle participanten formeel en informeel met elkaar in contact komen, verrijkende ideeën uitwisselen, mekaar aanvaarden en waarderen.
- De teamleden ervaren de sfeer op school als collegiaal tot amicaal, sommigen gewagen van familiaal met een aantal collega's. Dat zou echter een open dialoog en een confrontatie van (tegenstrijdige) meningen niet in de weg staan. Initiatieven worden genomen om mekaar informeel te ontmoeten: de weekafsluiting, een familie-uitstap, een toneelopvoering door de leerkrachten.
- Zowat maandelijks wordt een personeelsvergadering georganiseerd. Meestal gaat ze afzonderlijk door voor de vestigingsplaats Lochristi en Beervelde. De meeste leerkrachten laten zich positief uit over het verloop en de inhoud. Ze ervaren de bijeenkomsten als vruchtbare momenten van gezamenlijk overleg en intervisie die de opvoedings- en onderwijspraktijk binnen het team stroomlijnen. Sommigen verwachten nog meer effect door het frequenter vergaderen in subgroepen: graadoverleg, kleutergroep, klasdoorloop,... De teamleden ontvangen vooraf een agenda waaraan ze eigen onderwerpen kunnen toevoegen. Er is voorzien in een aantal vaste agendapunten: verslag van de schoolraad en het oudercomité, verslag van de werkgroepen, toelichting omzendbrieven en wetgeving. We stellen vast dat naast praktisch-organisatorische aangelegenheden ook steeds het pedagogisch-didactische luik aan de orde is. Een verslag van de bijeenkomst wordt opgemaakt in een voorzien sjabloon en ter beschikking gesteld van de personeelsleden.
- Iedereen krijgt tijdens deze bijeenkomsten de kans zijn mening te verwoorden. Eenmansbesluiten worden geweerd maar is een teamaangelegenheid. Stemming wordt zo weinig mogelijk gehanteerd, met opteert eerder voor een compromis, een consensus of zo mogelijk unanimiteit. Indien nodig hakt de directie de knoop door.
- Contacten met het klasgebeuren en met de kinderen onderhoudt de directie overwegend via informele klasbezoeken, bijwonen van oudergesprekken, gesprekken met kinderen en via de leerlingenraad die ze begeleidt.
- De vraag leeft bij een aantal leerkrachten voor een frequentere aanwezigheid op de werkvloer. In de afdeling Beervelde zijn leerkrachten eveneens vragende partij naar meer aanwezigheid van de directie op school, bv. op vaste en op occasionele momenten.
- Controle op gemaakte afspraken blijkt volgens sommige teamleden overbodig. Naar het zeggen van de leerkrachten zou de directie er mogen op voortgaan dat ze hun verantwoordelijkheid opnemen ten aanzien van gemaakte afspraken.
- Het oudercomité is niet alleen helpende bij allerlei hand- en spandiensten. Het ondersteunt de schoolwerking via o.m. de organisatie van een ouderavond met een pedagogisch- onderwerp, de publicatie van de 'Schoolkrant' en financiële extra's.
- Bij afwezigheid van de directie is in vervanging voorzien. Er is een regeling getroffen om leerkrachten tijdens enkele kindvrije uren (godsdienst/zedenleer, lichamelijke opvoeding) zinvol in te schakelen, bv. als ondersteuning in een andere klas, voor overleg, een MDO, ... De stelregel is dat de leerkracht de school niet verlaat tijdens de kindvrije uren.
- Een expliciet talenbeleid is op school niet ontwikkeld. Specifieke problemen rond anderstaligheid zijn er nauwelijks in deze school, gezien de instroom van autochtone

kinderen die overwegend uit de onmiddellijke schoolomgeving komen. Wel heeft de school gerichte aandacht voor andere talen. Via occasionele, vaak creatieve initiatieven wordt de motivatie voor meertaligheid vanaf de kleuterschool gevoed.

- Het GOK-plan is geïntegreerd in de zorgwerking. Bij de keuze van de acties is in mindere mate rekening gehouden met de specifieke noden van de doelgroepeleringen.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het afstemmen van de leerinhouden wiskundige initiatie en wiskunde op de leerplannen.
- De degelijke resultaten voor wiskunde (en andere leergebieden) aan het einde van de lagere school.
- Het veelzijdige aanbod van lichamelijke opvoeding in het kleuter- en in het lager onderwijs op basis van de leerplannen.
- De gerichte activiteiten i.v.m. schrijfinitiatie in de kleuterafdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De kansen die kleuters krijgen om te gewennen aan het watermilieu.
- De extra bewegingskansen die kinderen krijgen binnen en buiten de school.
- De diverse initiatieven naar de ouders voor een school met lage drempels.
- De gehanteerde differentiatievormen voor wiskunde in de lagere school.
- De rapportering van de lichamelijke opvoeding in de lagere school.
- De materiële en didactische accommodatie door het schoolbestuur.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De humane omgangsvormen onder de teamleden en de democratische beleidsvoering.
- Het delegeren van deeltaken naar werkgroepen en de participatieve besluitvorming.
- Het aanstellen van een vestigingsplaatsverantwoordelijke in de afdeling Beervelde.
- De actieve betrokkenheid van de ouders bij het schoolgebeuren en de zinvolle, ondersteunende werking door het oudercomité.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de lagere school de zwemfrequentie afbouwen in verhouding tot de overige domeinen van lichamelijke opvoeding.
- Op basis van de eindtermen een schooleigen ICT-leerlijn ontwikkelen met per leerjaar vermelding van concrete streefdoelen en inhouden.

- De schrijfinitiatie afstemmen op de leerplanvoorschriften (en niet anticiperen op het eerste leerjaar).
- Specifieke activiteiten voorzien voor alle deelaspecten van wiskundige initiatie en deze bewaken op hun frequentie.
- Een effectieve, sluitende bewaking verzekeren ten aanzien van de leerplannen in het kleuter- en in het lager onderwijs.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Bij de dagplanning (klasboek leerkrachten) de richtlijnen uit het 'Afsprakenplan 2011-2012' naleven in de kleuter- en in de lagere school.
- De veelheid aan doelstellingen per activiteit / les herleiden tot wat zinvol en functioneel is.
- De schoolrapporten evalueren en bijsturen / herzien. De leergebiedoverschrijdende eindtermen hierbij evenwaardig opnemen.
- De 'Kijklijst' voor de oudercontacten aanpassen volgens het voortschrijdend ontwikkelingsniveau van de kinderen.
- Horizontale samenhang expliciet nastreven bij lichamelijke opvoeding in de lagere afdeling.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het voltijds ambt voor beleidsondersteuning aanwenden voor het beoogde doel.
- De contacten met de werkvloer opvoeren (klasbezoeken, inzage documenten, gesprekken, ...) gekoppeld aan een meer frequente aanwezigheid in de afdeling Beervelde.
- De functionerings- en evaluatiegesprekken opstarten, zoals gepland.
- Een mentor overwegen voor leerkrachten nieuw op school, interimarissen en stagiairs. Desgevallend initiatieven nemen op niveau van de scholengemeenschap.
- Een compensatie voorzien voor de vestigingsplaatsverantwoordelijke in Beervelde.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Marc Boone

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname

Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: